

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ

ID 3014

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	С4 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. інформаційної діяльності та соціальних наук (ІС)

Викладач/викладачі

Потіха Оксана Богданівна, канд. іст. наук, доцент, доцент, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України» є формування історичної свідомості, в якій поєднуються знання і цілісне уявлення про історичний процес на українських землях, усвідомлення нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю та місця України в контексті загальноєвропейської історії; громадянської позиції та відповідальності; вміння вільно й критично мислити. Виховання патріотизму, моральних цінностей, етичних принципів, толерантності та шанобливого ставлення до національних та культурних надбань України.
Формат курсу	Змішаний, що передбачає проведення лекцій, практичних робіт, консультацій для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в ЕНК системи ATutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання
Компетентності ОП	ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, що характеризуються комплексністю й невизначеністю умов. ЗК 06. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання з ОП	ПР 04. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР 10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника в умовах міжособистісної взаємодії. ПР 13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 32 год.; практичні заняття — 16 год.; самостійна робота — 72 год.;

	<p>Заочна форма здобуття освіти:</p> <p>Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 6 год.; практичні заняття — 6 год.; самостійна робота — 108 год.;</p>
Ознаки курсу	<p>Рік навчання — 1; семестр — 1; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна;</p> <p>кількість модулів — 2;</p>
Форма контролю	<p>Поточний контроль: Види: усний, письмовий (різновидом є тестовий). Форми: фронтальне та індивідуальне опитування, проведення історичних диктантів, розв'язання письмових завдань, кросвордів, практичних ситуацій тощо.</p> <p>Підсумковий контроль: екзамен</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	<p>Шкільний курс "Історії України", "Всесвітньої історії" та інших суспільствознавчих дисциплін.</p>
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	<p>Усі практичні заняття не за профільними дисциплінами проводяться на базі аудиторного фонду та матеріально-технічної бази університету.</p> <p>Навчальний процес забезпечується навчально-методичними комплексами дисциплін як у друкованому вигляді, так і в електронній формі.</p> <p>Працює належно оснащена бібліотека; читальний зал забезпечений бездротовим доступом до мережі Інтернет.</p> <p>Інформаційні ресурси бібліотеки ТНТУ ім. І. Пулюя за освітньою програмою формуються відповідно до предметної області та сучасних тенденцій наукових досліджень у цій галузі (http://library.tntu.edu.ua/).</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
<p>Лекція 1. Теоретичні засади дисципліни «Історія та культура України». Стародавня доба в історії України Предмет, мета і завдання курсу. Періодизація. Історичні джерела та історіографія. Формування людської цивілізації на території України. Перші етнічні та державні утворення. Етногенез слов'ян.</p>	2	0,3
<p>Лекція 2. Стародавня культура України Сутність поняття культури, її функції та форми. Феномен української культури. Специфічні риси української ментальності. Архаїчна культура та її головні риси. Найдавніші пам'ятки. Мистецтво доби палеоліту на території України. Трипільська культура та її здобутки. Взаємовплив культур (скіфська, антична, слов'янська) на праукраїнських землях. Культура антів.</p>	2	0,3
<p>Лекція 3. Княжа доба Виникнення і становлення Давньоруської держави. Руська держава за часів перших Рюриковичів. Піднесення та розквіт Київської Русі. Політична роздробленість. Історичне значення Давньоруської держави. Утворення, піднесення й занепад Галицько-Волинського князівства, його роль в історії України.</p>	2	0,4
<p>Лекція 4. Культура Київської Русі та Галицько-Волинського князівства Головні ознаки культури періоду Київської Русі. Етнокультурні риси українського середньовіччя. Християнсько-язичницький синкретизм як його світоглядна основа. Особливості релігійного життя. Початок писемності, освіти і наукових знань. Архітектурні пам'ятки. Монументальний живопис, станкові твори та мініатюри. Давньоруська культурна спадщина у східноєвропейському ареалі культурних традицій.</p>	2	0,4
<p>Лекція 5. Українські землі в умовах іноземної колонізації (середина XIV– перша половина XVII ст.). Польсько-литовська експансія. Боротьба Ливи, Польщі та Угорщини за Галицько-Волинську спадщину. Українські землі у складі Великого князівства Литовського (сер. XIV - сер. XVI ст.). Річ Посполита і становище українських земель (сер. XVI – пер. пол. XVII ст.). Зародження українського козацтва та його роль у суспільно-політичному житті.</p>	2	0,3
<p>Лекція 6. Українська культура епохи Відродження та Реформації (XIV-XVII ст.) Ренесанс в європейській та українській культурі: загальна характеристика, ідейні та естетичні засади. Особливості культурної еволюції України у складі Великого князівства Литовського. Правовий та мовний статус. Писемність, література. Україна у складі Речі Посполитої. Релігійне протистояння. Братський рух:</p>	2	0,4

підтримка шкільництва, розвитку української філології, книгописання та книгодрукування. Києво-Могилянська колегія (академія). Церковна культура: перекладна та полемічна література, греко-православне богослужіння. Утвердження бароко в українській архітектурі та мистецтві. Музика відродження та бароко. Козацька культура.

Лекція 7. Українська козацька держава

Національно-визвольна війна українського народу під проводом Б.Хмельницького. Гетьманщина. Доба Руїни. Політика гетьмана І.Мазепи. Руйнування державних структур Гетьманщини та інтеграція українських земель до складу Російської імперії у XVIII ст. Становище Правобережжя. Поділи Речі Посполитої та їх наслідки для українських земель.

2 0,4

Лекція 8. Українське культурне життя другої половини XVII–XVIII ст.: епоха Просвітництва

Особливості культурного розвитку України другої половини XVII-XVIII ст. Становлення національної свідомості. Особливості релігійного життя. Унікальність культури Запорізького козацтва. Становлення освітньої системи. Українське Просвітництво. Розвиток науки. Діяльність Києво-Могилянської академії. Життя і творчість Г. Сковороди. Розвиток літератури. Музична та театральна культура. Феномен українського бароко. Стильова своєрідність архітектурного й образотворчого мистецтва. Поява класицизму.

2 0,4

Лекція 9. Під імперською владою: Україна кінці XVIII – на початку XX ст.)

Нова геополітична ситуація в Європі. Особливості розвитку економіки в Україні. Реформи Олександра II. Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель. Політика освіченого абсолютизму Габсбургів. Революція 1848 р. та її значення для Західної України. Суспільно-політичний рух у др. пол. XIX – на поч. XX ст. Створення перших політичних партій.

2 0,4

Лекція 10. Доба національно-культурного відродження в Україні (кін. XVIII – XIX ст.)

Особливості національно-культурного відродження в Україні. Формування української інтелігенції та громадсько-просвітницька діяльність українських національно-культурних товариств. Політизація національно-культурного руху. Розвиток української освіти, науки та літератури. Формування національної композиторської школи. Український музично-драматичний театр. Етнографічні елементи в образотворчому мистецтві. Розвиток архітектури.

2 0,4

Лекція 11. Українська національна революція 1917–1920 рр.: відродження української державності

Лютнева революція в Росії та її значення для України. Утворення Української Центральної Ради. Боротьба за владу в Україні у листопаді 1917 – лютому 1918 р. Проголошення радянської влади у Харкові 1917 р. Війна радянської Росії проти УНР. IV Універсал, проголошення незалежності УНР. Держава

2 0,4

гетьмана П.Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика, національно-культурна діяльність.
Директорія УНР. Проголошення ЗУНР. Уроки української національної революції.

Лекція 12. Культура України перших десятиліть ХХ ст.

Особливості культурного розвитку в Україні початку ХХ ст. «Криза мистецтва» на рубежі ХІХ-ХХ ст.: модернізм. Освітній, науковий і технічний рівень в Україні початку новітньої доби. Неоромантизм в українській літературі. Творчі здобутки корифеїв українського театру. Розвиток музичної культури. Модернізм в архітектурі, скульптурі та малярстві. Українське мистецтво в роки визвольних змагань.

2 0,4

Лекція 13. Україна у період між двома світовими війнами

Остаточне встановлення радянської влади: соціально-економічна політика. Голод 1921–1923 рр. Входження до складу СРСР. Індустріалізація та колективізація. Голодомор 1932–1933 рр. Політика українізації. Політичні репресії 1920–1930-х рр. Політика Польщі в Західній Україні. Українські землі в складі Румунії та Чехословаччини. Карпатська Україна (1938–1939). Особливості культурного життя західноукраїнських земель. Митрополит А. Шептицький.

2 0,4

Лекція 14. Радянська доба в історії України

Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни. Напад фашистської Німеччини на Радянський Союз. Окупаційний режим в Україні. Рух опору. Звільнення українських земель від фашистських загарбників. Наслідки Другої світової війни для України. Особливості повоєнної відбудови, адміністративно-територіальні зміни та суспільно-політичне життя. Україна у 1950-х – 1980-х рр.: наростання кризових явищ.

2 0,4

Лекція 15. Розвиток культури України в умовах тоталітарного режиму

Українське національно-культурне відродження 1920-х рр.. Національна культура в умовах панування радянської ідеології 1930-1950-х років. Соцреалізм як тип тоталітарної культури. Культура України під час кризи радянської системи (1960-1980 рр.). Український кінематограф.

2 0,3

Лекція 16. Тема 16. Становлення незалежної України

«Перебудова» та проголошення незалежності України. Державотворчі процеси у 1990-х – початку 2000-х рр. «Помаранчева революція» та її наслідки. Революція гідності як пік суспільно-політичної кризи. Гібридна війна Росії проти України. Російсько-українська війна. Україна на сучасному етапі: здобутки, проблеми і перспективи. Провідні тенденції розвитку сучасної української культури. Інформаційна культура. Внесок діаспори в розвиток української культури.

2 0,4

РАЗОМ: 32 6

Практичні заняття (теми)**Годин**
ОФЗО **ЗФЗО**

Тема 1. Стародавня доба в історії України

2

0,5

Тема 2. Княжа доба

2

0,5

Тема 3. Українські землі під владою іноземних держав (XIV-XVII ст.): особливості політичного, соціально-економічного та культурного розвитку

2

0,5

Тема 4. Українська козацька держава

2

0,5

Тема 5. Під імперською владою: Україна кінці XVIII – на початку XX ст. Доба національно-культурного відродження

2

1

Тема 6. Україна у період між двома світовими війнами

2

1

Тема 7. Радянська доба в історії України

2

1

Тема 8. Становлення незалежної української держави

2

1

РАЗОМ: 16 6

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:

Тема 1. Стародавня доба в історії України

1. Складіть перелік найважливіших іноземних джерел, з яких ми дізнаємося про давнє минуле України.
2. Проаналізуйте письмові джерела про антів, венедів та склавинів.
3. З'ясуйте, що відомо про найдавнішу історію слов'ян, згідно свідчень Нестора-літописця.
4. Охарактеризуйте політичний та суспільний устрій, господарське життя та побут слов'ян.

Тема 2. Стародавня культура України

1. Висвітліть взаємовплив культур (скіфська, антична, слов'янська) на праукраїнських землях.
2. Охарактеризуйте особливості культури антів.
3. Культура східних слов'ян дохристиянської доби.

Тема 3. Княжа доба

1. Охарактеризуйте особливості політичної діяльності княгині Ольги у порівнянні із князями Ігорем та Святославом.
2. Охарактеризуйте боротьбу руських князівств проти монголо-татар і розкрийте значення та наслідки цієї боротьби.
3. Антиординська діяльність Данила Галицького.
4. Назвіть причини припинення існування Галицько-Волинської держави.

Тема 4. Культура Київської Русі і Галицько-Волинського князівства

1. Дерев'яна архітектура та скульптура дохристиянської Русі.
2. З'ясуйте вплив християнської релігії на розвиток архітектури на Русі.
3. Охарактеризуйте основні риси культури Галицько-Волинського князівства.
4. Проаналізуйте діяльність руських князів у напрямку містобудування.

Тема 5. Українські землі в умовах іноземної колонізації (середина XIV– перша половина XVII ст.)

1. Проаналізуйте відмінності у статусі українських земель під владою Великого князівства Литовського та Речі Посполитої.
2. Польсько-литовські унії та їх значення для українського народу.
3. Причини та наслідки утворення Речі Посполитої.
4. Наслідки Берестейської унії для українського населення.

Тема 6. Українська культура епохи Відродження (XIV-XVII ст.)

1. Детальніше ознайомтеся з початками українського книгодрукування (Ш.Фіоль, Вукович, Ф.Скорина, С.Дропан, І.Федоров).

2. Розкрийте зміст полемічної літератури, назвіть найвидатніших українських полемістів.
3. Народні думи та пісні про визвольну війну.

Тема 7. Українська козацька держава

1. Охарактеризуйте Запорізьку Січ як державне утворення.
2. З'ясуйте причини виникнення реєстрового козацтва та відмінності у статусах реєстрових та нереєстрових козаців.
3. Проаналізуйте причини козацько-селянських повстань в Україні кінця XVI – першої третини XVII ст. (К.Косинський, С.Наливайко, М.Жмайло, Т.Федорович, І.Сулима, П.Павлюк, Я.Острянин).
4. Обґрунтуйте причини поступового обмеження автономії України з боку Російської імперії та ліквідації Запорізької Січі у 1775 р.
5. Охарактеризуйте особливості розвитку Правобережжя.
6. З'ясуйте, причини, зміст та наслідки для України трьох поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795).

Тема 8. Українське культурне життя другої половини XVII–XVIII ст.: епоха Просвітництва

1. Розкажіть про роль Києво-Могилянської академії в історії культурного поступу України козацької доби.
2. Розкрийте особливості стилю козацького бароко, в яких сферах культурного розвитку цей стиль відобразився найяскравіше?
3. Козацькі літописи: особливості жанру, авторського світогляду, історико-культурне значення.

Тема 9. Під імперською владою: Україна кінці XVIII – на початку XX ст.)

1. Охарактеризуйте реформи Марії Терези та Йосипа II та їх вплив на розвиток західноукраїнських земель.
  2. З'ясуйте відмінності в економічному розвитку українських земель під владою Російської та Австрійської імперій, поясніть їх причини.
  3. Охарактеризуйте основні напрямки діяльності громад.
- Проаналізуйте національну політику російського царизму щодо українців. Циркуляр Валуєва 1863 р. та Емський указ 1876 р.
4. Проаналізуйте діяльність суспільно-політичних течій на західноукраїнських землях, у чому спільні та відмінні риси?
  5. Охарактеризуйте позиції українських політичних на початку Першої світової війни.
  6. Проаналізуйте перебіг головних воєнних дій на території України.
  7. У чому полягає трагедія українців у Першій світовій війні?

Тема 10: Українська культура доби національного відродження у XIX ст.

1. Порівняйте історичні умови розвитку та особливості національно-культурного відродження у Наддніпрянщині та Західній Україні.
2. Розкрийте особливості творчості Івана Франка та його роль в суспільно-політичному житті Західної України.
3. Охарактеризуйте основні течії в українському суспільно-політичному житті та їх вплив на піднесення національної

свідомості українців.

Тема 11. Українська національна революція 1917–1920 рр.: відродження української державності

1. Розкажіть про історичні умови та політичні принципи за яких створювалася Центральна Рада.
2. Зробіть порівняльну характеристику державотворчої діяльності Центральної Ради та гетьмана П. Скоропадського.
3. Проаналізуйте обставини та історичне значення Злуки УНР і ЗУНР.
4. З'ясуйте особливості ведення громадянської війни в Україні, визначте роль зовнішнього чинника в її розв'язанні.
5. Охарактеризуйте причини поразки Української національної революції 1917-1921 рр.

Тема 12. Культура України на перших десятиліть ХХ ст.

1. Національно-культурна політика гетьманського уряду П.Скоропадського.
2. Охарактеризуйте історичні умови, за яких відбулося створення Української Академії наук.
3. Проаналізуйте громадську і наукову діяльність М.Грушевського.

Тема 13. Україна у період між двома світовими війнами

1. Поясніть, чому в боротьбі за владу в Україні найсильнішими виявилися позиції в більшовиків.
2. Визначте причини, які спонукали більшовиків запровадити політику українізації у 1920-х рр., а також поясніть чому її було розгромлено у 1930-х рр.
3. Назвіть політичну мету проведення індустріалізації та колективізації в СРСР.
4. Порівняйте політичні умови, які були встановлені Польщею, Румунією та Чехословаччиною на західноукраїнських землях.
5. Зробіть аналіз обставин за яких українцям Закарпаття вдалося проголосити незалежну державу Карпатську Україну.

Тема 14. Радянська доба в історії України

1. Проаналізуйте роль Пакту Ріббентропа – Молотова у розв'язанні Другої світової війни.
2. Дайте аналіз політики радянської влади в ахідноукраїнських землях з вересня 1939 до червня 1941 р.
3. З'ясуйте, причини, що обумовили повний провал радянського керівництва в налагодженні впродовж 1941-1942 рр. оборони німецьким загарбникам.
4. Визначте масштаби, спрямування, форми та значення повстанського руху проти сталінського режиму в Західній Україні впродовж 1940-х – початку 1950-х рр.
5. З'ясуйте, яке відношення має українське шістдесятництво та дисидентство до появи самостійної Української держави.
6. Обґрунтуйте, чому 1964-1985 рр. увійшли радянської історії називають періодом «застою»?
7. Проаналізуйте наслідки перебування Української РСР у складі СРСР в період 1922-1991 рр.

Тема 15: Розвиток культури України в умовах тоталітарного режиму

1. Визначте, чим були обумовлені поступки радянської влади щодо розвитку національних культур у СРСР; про що засвідчує

проголошення у 1923 р. політики “коренізації”.

2. Розкрийте зміст політики радянської влади в сфері культури з приєднанням західноукраїнських земель до СРСР у 1939 р.

3. З’ясуйте особливості поняття „соцреалізм” в культурі.

Тема 16. Становлення незалежної України

1. Проаналізуйте причини краху політики Перебудови та розвалу СРСР.

2. З’ясуйте, чому разом із розпадом СРСР припинив також існування так званий «блок соціалістичних країн».

3. Визначте зміст протиріч між Україною та Російською Федерацією, що привели до збройного конфлікту.

4. Обґрунтуйте необхідність реформування сучасної української культурної політики.

5. Розкрийте основні компоненти інформаційної культури.

6. Проаналізуйте й оцініть внесок діаспори в сучасну українську культуру.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Історія та культура України» для студентів денної та дистанційної форм навчання / укл. О.Б. Потіха. Тернопіль, 2022. 36 с.
2. Історія та культура України: збірник тестових завдань (для студентів денної та дистанційної форм навчання) / укл. О.Б. Потіха. Тернопіль, 2023. 96 с.
3. Методична розробка для організації самостійної роботи студентів «Короткий термінологічний словник з історії та культури України» для студентів технічних та економічних спеціальностей усіх форм навчання / Укл. Потіха О.Б. Тернопіль, 2023. 56 с.
4. Історія та культура України. Конспект лекцій / укладач О.Потіха. Тернопіль, 2024. 128 с.

Рекомендована література

Базова

1. Бойко О. Новітня історія України (2014-2019 рр.). Київ : ВЦ «Академія», 2020. 160 с.
2. Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова; Укр. ін-т нац. пам'яті. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 272 с.
3. В'ятрович В. Україна. Історія з грифом «Секретно»/ Володимир В'ятрович. 2-ге вид. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 512 с.
4. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2021. 408 с.
5. Епплбом Е. Червоний голод. Війна Сталіна проти України / Енн Епплбом ; наук. ред. Л. Гриневич ; пер. Д. Маттінглі, О. Кисіль ; відп. за вип. У. Густей. Київ : HREC PRESS, 2018. 437 с.
6. Грушевський М. Ілюстрована історія України. Київ : Корбуш, 2019. 720 с.
7. Історія української культури (від стародавніх часів до XIX століття) : ілюстрована хрестоматія : у 3 ч. / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш. Ч. 1. Київ : Ліра-К, 2020. 320 с.
8. Історія української культури (XX століття) : ілюстрована хрестоматія. Ч. 2 / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш. Київ : Ліра-К, 2022. 292 с.
9. Історія української культури: Навч. посіб. / О. Ю. Павлова, Т.Ф. Мельничук, І. В. Грищенко; за ред. О. Ю. Павлової. К.: Центр учбової літератури, 2019. 368 с.
10. Плохій С. Брама Європи / Сергій Плохій; пер. з англ. Романа Ключка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 496 с.
11. Плохій С. «Козацький міф. Історія і націєтворення в епоху імперій» Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. 440 с.
12. Плохій С. Російсько-українська війна: повернення історії. Харків, 2023. 400 с.
13. Палій О. Короткий курс історії України. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2017. 464 с.

Допоміжна

1. Дашкевич Я. «Постаті. Нариси про діячів історії, політики та культури», укладачі Капраль М., Фелонюк А., Сварник Г., Скочиляс І.. Львів, «Піраміда», 2016. 807 с.
2. «Дисиденти. Антологія текстів», упорядники Сінченко О., Стус Д., Фінберг Л. Київ-Львів, «Дух і Літера», 2018. 626 с.
3. «Друга світова. Непридумані історії», упорядник Вахтанг Кіпіані. Харків, 2018. 304 с.

4. Гуржій О.І. та ін. Гетьманська Україна / О.І. Гуржій, Т.В. Чухліб. К., 2016. 320 с.
5. Історія України від діда Свирида / Ілюстрації О. Бондаренка, каліграфія Н. Ком'яхової. Книга перша. Київ: Сілаєва О. В., 2017. 272 с.
6. Історія України від діда Свирида / Ілюстрації О. Бондаренка, каліграфія Н. Ком'яхової. Книга 2. К.: Сілаєва О. В., 2017. 384 с.
7. Історія України від діда Свирида / Ілюстрації О. Бондаренка, каліграфія Н.Ком'яхової. Книга 3. Київ: Сілаєва О. В., 2020. 392 с.
8. Історія України написана у V ст. до нашої ери Геродотом, перекл. Спасько С.К. К.: ФОП Стебеляк О.М., 2019. 144 с.
9. Конквест Р. «Жнива скорботи: радянська колективізація і голодомор». Київ, «Центр навчальної літератури», 2019. 275 с.
10. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження. Антологія 1917–1933. Поезія – проза – драма – есей / Юрій Лавріненко. К. : Смолоскип, 2004. 992 с.
11. Плохій С. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусії. К.: Критика, 2015. 456 с.
12. Скоропадський П. «Спогади. Кінець 1917 – грудень 1918». Київ, «Наш формат», 2016. 493 с.
13. Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики : колективна монографія / Ю. С. Сабадаш, О. М. Гончарова, Л. Г. Дабло та ін. ; за заг. ред. Ю. С. Сабадаш. Київ : Ліра-К, 2021. 432 с.
14. Потіха О.Б., Лубкович Н.З. Гібридний характер російсько-української війни та її ідеологічна складова // Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез III Міжнародної наукової конференції, 20-21 квітня 2023 р. / упоряд. Криськов А.А., Габрусєва Н.В. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2023. С. 108-110.
15. Потіха О. Доли українських дітей на тимчасово окупованих територіях України // Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез III Міжнародної наукової конференції, 20-21 квітня 2023 р. / упоряд. Криськов А.А., Габрусєва Н.В. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2023. С. 27-30.
16. Потіха О.Б., Дудун Ю.Ю. Втрачене дитинство: українські діти війни // Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки: Збірник тез IV Міжнародної наукової конференції, 18-19 квітня 2024 р. / упоряд. А.А. Криськов, М.Я. Блавіцький, Н.В. Габрусєва. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2024. С. 36-39.
17. Щигельська Г., Потіха О., Габрусєва Н., Чоп Т. Гендерні квоти та жіноче представництво на вищих керівних посадах місцевого самоврядування в Україні / Грані. Науково-теоретичний альманах. Дніпро: Грані, 2021. Т.24, № 7-8. С. 59-76. (фахове видання)
18. Potikha, O. (2021). Influence of military actions in the Eastern Ukraine on formation of value orientations of student youth / Zeszyty Naukowe Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży: Nauki społeczne i humanistyczne. Łomża: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Agrobiznesu w Łomży. Nr 81 (1). St. 122-132. (фахове видання)
19. Shchyhelska H., Potikha O, Sahan M. The second home: ukrainian refugees in Poland // Актуальні дослідження правової та історичної науки (Випуск 47): матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 8-9 лютого 2023 р.) / [редкол.: О. Яремко та ін.]; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б. С. 112-118.
20. Zinchenko, V., Kaidanovska, O., Boyko, A., Potikha, O., & Chaika, S. (2022). Education and science of Ukraine in the realities of large-scale military aggression and global challenges of the 21st century. Journal of Eduweb, 16 (2), 223–233. (Web of science)

Інформаційні ресурси

1. Днеслово: інтернет-збірник наукових праць // URL: http://dneslovo.at.ua/load/istorija_ukrajini/24
2. Енциклопедія українознавства // URL: <http://diasporiana.org.ua>
3. Електронний навчальний курс у середовищі електронного навчання університету ATutor «Історія та культура України», ID:3014 / О.Б. Потіха // <https://dl.tntu.edu.ua/login.php?course=3014>

4. Ізборник (збірники документів з історії України) // URL: <http://litopys.org.ua/>
5. Ізборник. Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації // URL: <http://izbornyk.org.ua/>
6. Інститут історії України НАН України. URL: <http://www.history.org.ua/>
7. Історія української культури. Ізборник // URL: <http://litopys.org.ua/istkult/ikult.htm>
8. Національна бібліотека України імені В.Вернадського // URL: www.nbuv.gov.ua
9. Підручники онлайн . Історія України // URL: <http://textbooks.net.ua/content/section/35/41/>
10. Українська історична книга // URL: <http://historybooks.com.ua/>
11. Український інститут національної пам'яті // URL: www.memory.gov.ua
12. Читиво. Електронна бібліотека // URL: <https://chtyvo.org.ua/>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ІС згідно графіку. Консультування передбачено як очно, так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1					Модуль 2					Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота					Аудиторна та самостійна робота					Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота				
15	16		4		20	16		4		10	15	
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів			
Лекція 1-2	Практичне заняття №1	4			Лекція 9-10	Практичне заняття №5	4					
Лекція 3-4	Практичне заняття №2	4			Лекція 11-12	Практичне заняття №6	4					
Лекція 5-6	Практичне заняття №3	4	Презентація	4	Лекція 13-14	Практичне заняття №7	4	Есе	4			
Лекція 7-8	Практичне заняття №4	4			Лекція 15-16	Практичне заняття №8	4					

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ІС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ